

Jaarbericht RADAR 2020

De coronacrisis, de wereldwijde Black Lives Matter-demonstraties, een nieuwe raad van bestuur, diverse activiteiten in het hele werkgebied en natuurlijk allerlei mensen die onze klachtbehandelaars hebben bijgestaan in het afgelopen jaar. In dit jaarbericht kunnen we niet een volledig overzicht geven van alle activiteiten die RADAR in 2020 heeft ontplooid, maar bieden we een dwarsdoorsnede van alles wat we doen en waarmee we bezig zijn.

Meldingen

Sterke toename discriminatiemeldingen in Black Lives Matter-jaar

Het aantal meldingen en registraties van discriminatie is in 2020 sterk gestegen. Met name discriminatie op grond van herkomst (huidskleur en afkomst) werd meer gemeld. Dit kan niet los worden gezien van de Black Lives Matter-demonstraties en de groeiende maatschappelijke aandacht voor racisme. Daarnaast kwamen veel meldingen binnen die op een of andere manier verband houden met corona. De jaarlijkse meldcijfers zijn terug te lezen in de publicaties [Monitor Discriminatie Rotterdam 2020](#), [Monitor Discriminatie](#)

[Oost-Brabant 2020](#) en [Monitor Discriminatie Zeeland-West-Brabant 2020](#).

De politie registreerde 6.141 discriminatieincidenten (5.487 in 2019). Bij de antidiscriminatievoorzieningen, waaronder RADAR, kwamen 9.575 discriminatiemeldingen binnen. Hiervan gingen er 4.098 over het carnavalslied 'Voorkomen is beter dan chinezen' (4.382 meldingen in 2019). Het College voor de Rechten van de Mens ontving 638 verzoeken om een oordeel en daarnaast 2.723 vragen over gelijke behandeling (541 verzoeken en 3.529 vragen in 2019). MiND ontving 843 meldingen van discriminatie op het internet (692 in 2019). Bij de Nationale ombudsman kwamen 157 klachten binnen over discriminatie door overheidsinstanties, ook meer dan in 2019. De Kinderombudsman ontving 13 klachten over discriminatie, uitsluiting en pesten met een discriminatoir karakter, wat een vergelijkbaar aantal was als in 2019.

BLM

Wereldwijde protesten tegen racisme na de dood van Amerikaan George Floyd

Op 25 mei 2020 kwam George Floyd in Minneapolis in de Verenigde Staten door politiegeweld om het leven. Zijn dood bracht wereldwijd veel mensen in beweging: in verschillende landen vonden demonstraties plaats onder de beweging Black Lives Matter (BLM).

Ook in Nederland heeft Floyds dood racisme meer op de kaart gezet. In diverse

steden was RADAR betrokken bij de BLM-demonstraties. Ondanks de coronamaatregelen kwamen er duizenden mensen op iedere demonstratie af. De demonstratie in Rotterdam op 3 juni 2020 werd op last van de politie vroegtijdig beëindigd omdat het te druk werd. Ook in Den Bosch, Eindhoven, Tilburg en Breda vonden demonstraties tegen racisme plaats.

Coronacrisis

Duizenden meldingen van anti-Aziatisch racisme als gevolg van coronacrisis

RADAR ontving in 2020 honderden meldingen over discriminatie als gevolg van de coronacrisis. Het ging met name om mensen met een Oost-Aziatische achtergrond, die werden uitgescholden voor bijvoorbeeld 'corona', belachelijk werden gemaakt of bespuugd, genegeerd of als paria werden behandeld door winkelmedewerkers.

Over het carnavalslied 'Voorkomen is beter dan Chinezen', dat Radio 10 in februari 2020 uitzond, kwamen de meeste meldingen binnen bij RADAR: ruim 800. Landelijk waren er meer dan 3000 klachten binnen over het discriminerende lied. Hoewel het OM van oordeel is dat het lied niet strafbaar is omdat het volgens het OM past binnen de context van de artistieke expressie en niet onnodig grievend is, gaven de vele reacties en meldingen bij politie en antidiscrimatievoorzieningen een ander beeld. Hoewel het coronavirus destijds nog een ver-van-mijn-bedshow leek, kregen Nederlanders met een Oost-Aziatisch uiterlijk in die periode al te maken met vervelende opmerkingen, discriminatie en zelfs geweld, zo blijkt ook uit onderzoek door [Discriminatie.nl](https://www.discriminatie.nl/).

RADAR was op 20 februari 2020 aanwezig bij een overleg over dit onderwerp op het stadhuis in Rotterdam. De wethouder en

vertegenwoordigers van de Chinese gemeenschap spraken over de enorme aantallen klachten en meldingen over anti-Aziatisch racisme als gevolg van de coronacrisis. Ter plekke zijn een aantal aanbevelingen geformuleerd om deze vorm van discriminatie aan te pakken. Dit was voor RADAR een van de aanleidingen

om een voorlichtingscampagne te starten gericht op de Chinese gemeenschap.

Daarnaast werkte RADAR mee aan een initiatief van een gelegenheidscollectief, bestaande uit Asian Raisins, Pan Asian Collective, Out & Abroad, Meldpunt Discriminatie Regio Amsterdam en de landelijke vereniging tegen discriminatie Discriminatie.nl. De publiekscampagne 'Het is maar een grapje', maar #iklachniet wil bewustwording over anti-Aziatisch racisme en het voorkomen daarvan vergroten. Verschillende illustratoren en makers stonden met prikkelende afbeeldingen en filmpjes stil bij racistische opmerkingen en gedragingen die veelal worden weggewuifd onder de noemer 'het is maar een grapje'.

Coronacrisis (2)

Opvallend veel meldingen over maatregelen in tweede helft van 2020

De aard van de meldingen over de coronacrisis verschoof in de tweede helft van 2020 naar meldingen over de maatregelen om verspreiding van het coronavirus tegen te gaan. Met name over

de mondkapjesplicht kwamen veel meldingen binnen: mensen met een handicap of chronische ziekte zijn vrijgesteld van de mondkapjesplicht, maar werden desondanks vaak geweigerd in winkels.

In overleg met andere antidiscriminatievoorzieningen zijn de ADV-meldingen met betrekking tot corona geanalyseerd. [De analyse is gepubliceerd op discriminatie.nl.](#)

Opvallend

Opvallende zaken uit de duizenden meldingen van 2020

De blinde transgender vrouw uit Vught die de toegang werd geweigerd bij een filiaal van Kruidvat, heeft begin dit jaar opnieuw media-aandacht gekregen. De vrouw wilde met hulp van een medewerker zelf boodschappen doen, maar er werd alleen een pick-upservice aangeboden. De vrouw diende een klacht in bij RADAR en werd bijgestaan in de zaak bij het College voor de Rechten van de Mens. Die oordeelde dat er sprake was van verboden onderscheid. De vrouw probeerde bij de kantonrechter alsnog een [immateriële schadevergoeding](#) af te dwingen, maar het bedrijf is alleen veroordeeld tot betaling van de proceskosten.

De TU Eindhoven maakte bij het voorkeursbeleid om alleen vrouwen aan te nemen voor wetenschappelijke functies verboden onderscheid op basis van geslacht. Dat concludeerde het College voor de Rechten van de Mens in juli. Een jaar eerder kwamen er honderden meldingen binnen bij RADAR over dit voorkeursbeleid. RADAR steunde het streven van de TU Eindhoven om meer vrouwelijke wetenschappers in huis te halen. RADAR had echter twijfels of het voornemen om 150 vacatures alleen voor

vrouwen open te stellen, proportioneel is en binnen de gelijkebehandelingswetgeving past. RADAR en andere antidiscriminatievoorzieningen in het land kregen een groot aantal discriminatiemeldingen binnen over het beleid van de technische universiteit, dat ook tot veel maatschappelijke discussie leidde.

Deltaplan

Art. 1 en ADV's roepen op tot Deltaplan tegen Discriminatie

RADAR, andere antidiscriminatievoorzieningen en landelijk kenniscentrum discriminatie Art. 1 hebben de Tweede Kamer opgeroepen om een Deltaplan tegen Discriminatie op te stellen. Op 30 juni 2020 hebben ze dat via [een pagina in dagblad Trouw](#) laten weten. In 2020 hebben we schokkende voorbeelden gezien van discriminatie en racisme in Nederland. Denk aan racistische voorvallen op voetbalvelden; de Belastingdienst die burgers met een migratieachtergrond extra controleert en de bezorgdheid die klinkt uit de Black Lives Matter-protesten. Dat zijn alleen nog maar de 'grote voorbeelden' die in het nieuws komen. Elke dag krijgen talloze Nederlanders te maken met discriminatie: uit onderzoek van het Sociaal Cultureel Planbureau blijkt dat ruim een kwart van de Nederlanders discriminatie ervaart. Om discriminatie te bestrijden is het onvoldoende om hier en daar 'een dijk op te hogen'. Er moet een alomvattend plan komen waarmee we zorgen dat eenieder op gelijkwaardige wijze kan deelnemen aan de samenleving. Het Deltaplan tegen Discriminatie hoopt daar een voorzet in te geven.

Eindhoven

Kantoor RADAR in Eindhoven is verhuisd naar Microlab op Strijp

Eind augustus is RADAR Eindhoven verhuisd van het pand aan Stratumseind naar het verzamelgebouw Microlab op Strijp-S. De nieuwe locatie wordt als erg prettig ervaren door de vaste medewerkers in Eindhoven, onder meer vanwege de dynamische omgeving, de toegankelijkheid, faciliteiten, het beheer en veiligheid.

Vlaardingen

Pop-uptentoonstelling RADAR in voormalig V&D-pand

In de etalage van het voormalige V&D-pand in Vlaardingen was tijdelijk een pop-uptentoonstelling van RADAR te zien. In de tentoonstelling waren acht 'mensen' te zien en hun verhaal. De vraag was telkens: is hier sprake van discriminatie? Neem bijvoorbeeld de 76-jarige Guus. Hij wil gebruikmaken van een financiële regeling om zijn woning te verduurzamen, maar zijn aanvraag wordt door de gemeente afgewezen omdat hij te oud is. Of Yasmine die in een supermarkt werkt en van haar leidinggevende geen hoofddoek mag dragen. En Roos krijgt te horen dat haar jaarcontract niet wordt verlengd, nadat ze had aangegeven zwanger te zijn. De tentoonstelling was te zien in de maand november. [Op onze website waren de antwoorden op de vragen te vinden.](#)

Aanpak

Gemeente Rotterdam komt met plan om racisme tegen te gaan

De gemeente Rotterdam komt met een eigen plan om racisme aan te pakken: [Rotterdam tegen racisme 2020-2022](#). Na de 'Black Lives Matter'-protesten heeft de gemeente deze zomer met organisaties en individuele Rotterdammers gesproken over de vraag: hoe pakken we het hardnekkige en structurele probleem van racisme in onze samenleving aan? Ook

RADAR en IDEM Rotterdam zijn gevraagd om hun expertise te delen. In het plan worden 13 acties genoemd. Het gaat onder andere om:

- verbeteringen voor de gemeentelijke organisatie;
- het steunen van goede initiatieven in de wijken en de stad;
- educatie over het koloniaal verleden en migratieverleden;
- het doorbreken van schadelijke patronen, zoals discriminatie op de arbeidsmarkt en bij de verhuur van woningen.

Werkgroep

RADAR actief in werkgroep om geweld tegen vrouwen tegen te gaan

RADAR maakt deel uit van de werkgroep 'Geweld tegen vrouwen'. Op 9 maart 2020 heeft deze werkgroep een manifest voor de toekomst gepresenteerd. Met dit Manifest wil de werkgroep blijvend aandacht vragen voor geweld tegen vrouwen en manieren om dit te stoppen. RADAR kondigt in het Manifest onder andere aan om het thema in alle onderwijsactiviteiten te integreren, een nieuw ontwikkelde training over macho gedrag en gendernormen aan te bieden aan professionals en er in de veiligheidsalliantie Natuurlijk Samen aandacht aan te besteden. Voor dit thema wordt ook nauw samengewerkt met Emancipator, de organisatie die zich inzet voor mannenemancipatie en op die manier bijdraagt aan het vermijden van schadelijke gendernormen.

Boek

RADAR en Art. 1 publiceren boek over omgaan met discriminatie

Hoe reageer je op discriminatie en uitsluiting? Lach je het weg, probeer je het

conflict te vermijden of maak je er een punt van? Voor zijn onderzoek stelde Jurriaan Omlo deze vragen aan 35 Nederlanders met een migratieachtergrond, voor wie discriminatie en uitsluiting in meer of minder mate deel uitmaken van hun dagelijks leven. Hij schreef zijn bevindingen in het boek *Verzetten, vermijden of veranderen? Reageren op discriminatie en uitsluiting*. Het is een studie naar zogenoemde copingstrategieën. [Jurriaan Omlo](#) laat zien welke vormen van discriminatie en uitsluiting mensen ervaren en welke reactiepatronen zij hierop ontwikkelen. Mensen reageren op uiteenlopende manieren. De een past zich cultureel aan, een ander kiest voor activisme. Soms zoeken mensen verbinding en dialoog, maar het komt ook voor dat mensen verbaal hun gram halen als er vervelende opmerkingen worden gemaakt. [Het boek is verkrijgbaar bij bol.com.](#)

Afscheid

Bestuurder Cyriel Triesscheijn neemt na 35 jaar afscheid van RADAR

Cyriel Triesscheijn nam op woensdag 2 september 2020 afscheid als directeur-bestuurder van RADAR Inc. Cyriel startte in oktober 1983 bij antidiscriminatiebureau RADAR, een maand na de oprichting van de organisatie, en is uitgegroeid tot een autoriteit op het gebied van gelijke behandeling en discriminatiebestrijding.

Tijdens zijn afscheidsbijeenkomst ontving hij de stadspenning de Rotterdammert. Hij kreeg deze onderscheiding uitgereikt door wethouder Bert Wijbenga (Handhaving, buitenruimte, integratie en samenleven). Met de stadspenning eert de stad Rotterdam mensen die zich intensief hebben ingezet voor de stad en zijn inwoners en zich daarbij zeer verdienstelijk hebben gemaakt.

Bestuur

Lisette Tanis-Pinas en Giselle Schellekens nieuwe raad van bestuur

De een komt uit het bedrijfsleven en omschrijft zichzelf als open, ambitieus en oplossingsgericht. De ander heeft een achtergrond in de non-profitsector en politiek en is naar eigen zeggen nieuwsgierig, progressief en energiek. Lisette Tanis-Pinas en Giselle Schellekens vormen samen de nieuwe raad van bestuur van RADAR, Art.1 en IDEM Rotterdam. Half augustus zijn ze aan de slag gegaan, zodat ze op 1 september daadwerkelijk het stokje konden overnemen van voorganger Cyriel Triesscheijn.

RvT

Nieuwe voorzitter in de raad van toezicht van RADAR

Ook in de Raad van Toezicht vond er een wisseling van de wacht plaats. Gemma Lago is per 1 juli 2020 voorzitter van de raad van toezicht van RADAR, landelijk kenniscentrum discriminatie Art.1 en stedelijk expertisecentrum IDEM

Rotterdam. Ze volgt Dirk Dekker op die afscheid nam na de maximale termijn van 8 jaar, waarvan de laatste ruim 6 jaar als voorzitter.

Gemma Lago maakt al ruim twee jaar onderdeel uit van de raad van toezicht en kent de organisatie goed. Ze heeft een eigen bureau voor coaching en communicatie en werkt vandaaruit als interim-manager, adviseur, coach en projectleider. Daarnaast is ze lokaal en landelijk politiek actief. Vanuit die verschillende rollen is ze goed bekend met het reilen en zeilen binnen gemeenten.

In [deze podcast](#) blikken de twee terug en vooruit op de organisatie.

21 maart

Lezingen 21 maart door corona veranderd in online events

RADAR heeft de bijeenkomsten in het kader van 21 maart - de Internationale Dag tegen Racisme - op het laatste moment moeten annuleren vanwege de coronamaatregelen. Nadat de organisatie geschakeld had naar online werken, zijn zoveel mogelijk lezingen op een later moment alsnog online aangeboden.

Zo is de [lezing van dr. Glenn Helberg](#) verplaatst naar 8 december, om aan te sluiten bij de Internationale Dag voor de Rechten van de Mens. De interactieve online lezing was drukbezocht.

Woningmarkt

Discriminatie bij woningverhuur in Rotterdam aangepakt

Woningzoekenden in de vrije huursector hebben niet altijd gelijke kansen. Rotterdammers met bijvoorbeeld een Marokkaans klinkende achternaam hebben meer moeite om een huurwoning

te vinden dan kandidaat-huurders met een Nederlandse achternaam. Dat blijkt uit een [praktijktest](#), die RADAR heeft uitgevoerd in opdracht van de gemeente Rotterdam. Daaruit blijkt ook dat de selectiecriteria niet altijd bekend zijn en daardoor de toewijzing van huurwoningen ondoorzichtig is. De [‘Veldverkenning discriminatie bij woningverhuur’](#) uit 2019 liet al zien dat het risico op discriminatie groter is bij particuliere verhuurders.

Op basis van deze onderzoeken heeft de [gemeente Rotterdam discriminatie op de woningmarkt hoog op de agenda gezet](#). Zo heeft de gemeente onder andere een bijeenkomst met Rotterdamse makelaars, verhuurders en corporaties georganiseerd om ervoor te zorgen dat huurders langs dezelfde meetlat worden gelegd.

Woningmarkt

Eerlijk huren voor iedereen: onderzoek, masterclass en informatiepagina

Op 5 oktober 2020 organiseerde RADAR de masterclass ‘Eerlijk Huren voor Iedereen’. In deze masterclass presenteren vier sprekers uit binnen- en buitenland hun ideeën en manieren over hoe discriminatie bij woningverhuur tegen te gaan.

Tevens liep in 2020 een landelijk onderzoek naar discriminatie bij woningverhuur, in opdracht van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Hiervoor werden ruim 3000

correspondentietesten en 105 mystery calls uitgevoerd.

Maar wat nou als je zelf te maken hebt met discriminatie op de woningmarkt? Hoe herken je het en wat kun je ertegen doen? Voor hen is er een informatiepagina gepubliceerd op de website van RADAR: [‘Eerlijk huren voor iedereen’](#). Omdat discriminatie vele vormen kent, worden op deze pagina de belangrijkste vragen over ongelijke behandeling op de (particuliere) huurwoningmarkt beantwoord.

Onderzoek

Onzichtbaar is veilig: hoe veilig voelen LHBT+-personen zich in Rotterdam?

Kunnen LHBT-personen zichzelf zijn in Rotterdam? Onderzoekers van RADAR spraken met 23 LHBT-personen over deze vraag voor een onderzoek naar de veiligheid van LHBT-personen in opdracht van de gemeente Rotterdam. Dat onderzoek kreeg een veelzeggende titel mee: [‘Onzichtbaar is veilig’](#).

Wat LHBT-personen dagelijks meemaken in het openbare leven is niet mals: uitschelden, aanstaren, roddelen, uitlachen, spugen, achtervolgen en ook bedreigingen en fysiek geweld komen voor. Veel LHBT-personen kiezen ervoor om zo onopvallend mogelijk te zijn en zich aan te passen aan de hetero- en cisgendernormen. Bijvoorbeeld door niet hand in hand te lopen en geen opvallende kleding en make-up te dragen. Ze voelen zich niet bij machte dit te veranderen. Het gevolg is dat de LHBT-gemeenschap in Rotterdam onzichtbaar is.

VSB-fonds

Project om discriminatie in het amateurvoetbal tegen te gaan

RADAR heeft in 2020 de eerste stappen gezet in aanloop naar een project om discriminatie in het amateurvoetbal tegen te gaan. Het project wordt gefinancierd door het VSB-Fonds en de gemeenten Tilburg, Den Bosch, Rotterdam en Roosendaal. Een van de doelstellingen van het project is bestuurders, trainers en scheidsrechters handvatten te geven om adequaat met racisme en discriminatie binnen de club om te gaan.

Ten eerste wordt onderzoek gedaan naar discriminatie en racisme op de voetbalvelden. Hiervoor worden per voetbalclub in de genoemde gemeenten interviews afgenomen met leden, trainers, bestuurders, vrijwilligers en scheidsrechters. Op basis van de uitkomsten worden op de clubs trainingen en workshops aangeboden om inclusie te bevorderen. De lessen die hieruit geleerd worden, worden in een later stadium gedeeld in andere regio's.

Rechtszaak

RADAR start rechtszaak tegen de staat over etnisch profileren

Wie reist via een Nederlandse luchthaven kan worden gecontroleerd door de Koninklijke Marechaussee. Bij deze grenscontroles wordt mede geselecteerd op uiterlijk voorkomen, huidskleur of afkomst (etniciteit). Dit komt doordat de Koninklijke Marechaussee werkt met risicoprofielen waarin etniciteit voorkomt.

Mannen die snel lopen, goed gekleed zijn en die er “niet-Nederlands” uitzien, zouden bijvoorbeeld een extra risico vormen.

Dit noemen we etnisch profileren. Het is een vorm van discriminatie die in strijd is met de mensenrechten en het Nederlands recht. Etnisch profileren is schadelijk voor de mensen die het treft, draagt bij aan stigmatisering van etnische minderheden, tast het vertrouwen in de overheid aan en blijkt niet effectief bij de bestrijding van criminaliteit.

Amnesty International, Control Alt Delete en RADAR dringen daarom al jaren aan op maatregelen tegen etnisch profileren. Samen met twee individuele burgers en met hulp van het Public Interest Litigation Project van het Nederlands Juristen Comité voor de Mensenrechten, spannen we een rechtszaak aan tegen de Nederlandse staat. We vragen de rechter een grens te trekken en etnisch profileren te verbieden.

Keti Koti

RADAR staat in Rotterdam en Tilburg stil bij de herdenking van de slavernij

Keti Koti (verbroken ketenen) is een feestdag om de afschaffing van de slavernij te herdenken en vieren. In Rotterdam vond op 30 juni de herdenking plaats bij het Slavernijmonument aan de Lloydkade, waar namens RADAR, Art.1 en IDEM Rotterdam een krans werd gelegd. Stichting Gedeeld Verleden Gezamenlijke Toekomst, partner van RADAR, organiseerde op 30 juni de online Keti Koti Talk. In plaats van een grote bijeenkomst, werden vanwege de coronamaatregelen Keti Koti-pakketten uitgedeeld aan families en groepen.

Ook in Tilburg heeft RADAR een krans gelegd tijdens de officiële herdenking van Keti Koti.

Project

RADAR stimuleert inclusief werken met project Kennis & Deskundigheid

Sinds januari 2020 voert RADAR in opdracht van de gemeente Rotterdam het **project ‘Kennis en Deskundigheid’** uit. Met dit project wil RADAR bijdragen aan het vergroten van kennis en vaardigheden op het gebied van diversiteit, inclusie en antidiscriminatie in brede zin. Hiervoor richten we ons op professionals en actieve vrijwilligers in de uitvoering, managers, directie en HR-medewerkers in de zorg-, welzijn, cultuur- en sportsector. Wij helpen professionals bij het realiseren van een inclusieve werkvloer, inclusief werving- en selectiebeleid en bieden hiervoor kennis en concrete handvatten.

Met behulp van onze trainingen, workshops en ondersteuning, streven we onder meer naar een inclusieve werkvloer bij organisaties, waar klachtenprocedures zijn verbeterd en een (sociaal) onveilige werkcultuur wordt tegengegaan.

IDEM

IDEM Rotterdam 2020 in cijfers en hoogtepunten

Meer dan honderd gesprekken zijn gevoerd met netwerkpartners, tientallen presentaties zijn gegeven aan organisaties die met de doelgroep werken en talrijke onderzoeken op de IDEM-thema's zijn verzameld in onze kennisbank. IDEM Rotterdam heeft in 2020, ondanks de bijzondere situatie vanwege de coronacrisis, middels uiteenlopende initiatieven bijgedragen aan stedelijke expertise en kennisoverdracht op het gebied van inclusie, discriminatie, vrouw/man-emancipatie en LHBTIQ+-emancipatie. Hieronder zetten we enkele hoogtepunten van dit coronajaar op een rij.

- Afgelopen jaar zijn **24** nieuwsbrieven verstuurd hopelijk met plezier gelezen!
- IDEM Rotterdam startte met een podcast-pilot, waarvan er **3** te beluisteren zijn via je favoriete podcast-app.
- **2523** mensen lazen [het artikel over Yuna](#), de ouderenverzorgster die te maken kreeg met racisme op de werkvloer.
- IDEM Rotterdam organiseerde afgelopen jaar **7** Kennisateliërs, waarvan er **3** fysiek konden plaatsvinden en **4** online werden gehouden.
- Aan onze Kennisateliërs hebben **179** professionals deelgenomen.
- Onze Kennisateliërs zijn beoordeeld met gemiddeld een **7,8**.
- IDEM Rotterdam heeft dit jaar **2** onderzoeken uitgevoerd, naar antisemitisme en islamofobie, die begin 2021 worden gepubliceerd.
- De **13** artikelen die IDEM Rotterdam schreef onder de noemer [Rotterdamse Kwesties](#) zijn gebundeld.
- **181** gesprekken zijn gevoerd door onze netwerkers met stedelijke en lokale partners.
- **149** deelnemers waren aanwezig bij de stedelijke online conferenties, zoals onder andere de lezing van dr. Glenn Helberg in het kader van de Internationale Dag voor de Rechten van de Mens.
- De 'I' van IDEM staat niet langer voor integratie, maar voor inclusie. Daarmee verschuift onze focus naar inclusie, discriminatie, vrouw/man-emanipatie en LHBTIQ+-emanipatie. Met deze verschuiving wil IDEM Rotterdam uiting geven aan de moeilijkheden

die kleven aan de term 'integratie', maar vooral aan het belang van inclusie.

- Het [Stadsbeeld Inclusie](#) is dit jaar gepubliceerd.
- In augustus is de [Kenniskaart Gendergerelateerd Geweld](#) verschenen.
- Zo'n **300** publicaties zijn toegevoegd aan onze Kennisbank.

